

Gemeente Renkum

Verantwoordelijk team
Samenleving

Nummer

Kenmerk
132569

Raad d.d.
23-10-2014

Paragraaf begroting
1

Portefeuillehouder
J. Verstand

Steller
B.H.C.M. van Veggel

Datum
29 oktober 2014

Onderwerp
Volwaardige bibliotheek in Renkum

Geadviseerd besluit

- Instemmen met het behouden van een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging (voor jeugd en volwassenen) in het centrum van Renkum
- De structurele taakstelling op de bibliotheek van € 80.000 vanaf 2017 ongedaan maken
- De dekking van de overige benodigde extra kosten om de ambities uit het beleidskader alsnog te realiseren inclusief vestiging in het centrum van Renkum te zoeken door aanpassing van het beleidskader 2016-2019
- Dit voorstel financieel in de conceptbegroting 2016 te vertalen.

Toelichting op beslispunten

Op 29 januari 2014 heeft u ingestemd met de realisatie van een nieuw Multifunctioneel centrum (MFC) in Renkum op de locatie 3B4. In het coalitieakkoord is afgesproken dat 'Renkum en Oosterbeek een volwaardige bibliotheekvestiging (voor kinderen en volwassenen) behouden'. Hiermee wordt een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging bedoeld. Verder is in het coalitieakkoord opgenomen dat onderzocht wordt of een volwaardige bibliotheek op het Europaplein tot de mogelijkheden behoort. Een locatiekeuze valt in principe onder de bedrijfsvoering van een organisatie. In verband met de ontwikkeling van het MFC3B4 is het noodzakelijk dat uw raad op korte termijn een keuze maakt voor een fysieke locatie voor die volwaardige bibliotheekvestiging. Wij stellen u voor om met een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in het centrum van Renkum invulling te geven aan het coalitieakkoord. Met deze keuze wordt geen invulling gegeven aan de nog openstaande taakstelling. In de financiële paragraaf wordt een toelichting gegeven op de consequenties die dit met zich meebrengt voor het halen van de taakstelling van € 80.000 (Ombuiging 19), alsmede de extra benodigde aanvullende financiële middelen.

Beoogd effect

Met het geadviseerde besluit wordt het behoud van de huidige bibliotheekvoorziening aan het Europaplein beoogd.

Kader

In het coalitieakkoord 2014-2018 staat als speerpunten "Renkum en Oosterbeek behouden een volwaardige bibliotheek (voor kinderen en volwassenen)" en "de dorpskernen moeten aantrekkelijk blijven. Daarom krijgt de aanpak van de centra in Doorwerth en Renkum prioriteit."

Tevens past het binnen de nieuwe Wet Stelsel op openbaar bibliotheekwerk, dat vermoedelijk in 2015 ingaat.

Argumenten

De nieuwe Wet Stelsel Openbare bibliotheken, die vermoedelijk in 2015 ingaat, geeft gemeenten veel vrijheden met betrekking tot het invullen van het bibliotheekwerk. Het Rijk wordt verantwoordelijk voor de toegang tot de digitale bibliotheek en de gemeenten mogen binnen de uitgangspunten van de wet zelf bepalen hoe het bibliotheekwerk in hun gemeente wordt ingevuld. Volgens de nieuwe bibliotheekwet, die op 1 januari moet ingaan, heeft de openbare bibliotheek vijf functies: ter beschikking stellen van kennis en informatie, bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie, bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur, organiseren van ontmoeting en debat, en laten kennis maken met kunst en cultuur.

Een fysieke bibliotheek is niet meer wettelijk verplicht. Is er geen fysieke bibliotheek in de eigen gemeente is er de verplichting om met omliggende gemeente(n) over het gebruik van de bibliotheek afspraken te maken en daarmee garanderen dat inwoners toegang hebben tot een fysieke bibliotheek. De minister heeft aangegeven dat het 'belangrijk is dat er voldoende voorzieningen blijven om elke inwoner van Nederland toegang te bieden tot de fysieke bibliotheek'.

De commissie Cohen stelt in haar rapport dat 'Bibliotheken een groot deel van hun dienstverlening moeten verplaatsen naar digitale kanalen, want digitaal is sterk in opkomst. Beide domeinen zullen niet los van elkaar, maar aanvullend op elkaar moeten functioneren: de digitale bibliotheek vormt een aanvulling op de fysieke en vice versa. Beiden versterken en verrijken elkaar en in beide domeinen wordt men uitgenodigd tot gebruik van de ander'.

Gelet op de spreiding en afstanden in onze gemeente zijn wij als college van mening dat er naast een fysieke bibliotheekvestiging in Oosterbeek ook een fysieke bibliotheekvestiging in Renkum moet zijn. Die kan gebruikt worden door inwoners uit Renkum en is ook beschikbaar voor inwoners uit Heesum en andere dorpen in onze gemeente.

Verder is, gelet op de leeftijdsopbouw in onze samenleving en de vergrijzende samenleving, het college van mening dat er ook een bibliotheek voor volwassenen moet zijn.

Na instemming van uw raad voor de invulling van Ombuiging 19 is er een jeugdbibliotheek met een afhaalpunt in de plannen van het MFC3B4 opgenomen. Hiermee is slechts een beperkte voorziening aanwezig voor volwassenen in Renkum. Dat is naar mening van het college niet voldoende.

Met de keuze voor een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in Renkum is het college van mening dat het voldoet aan de eisen die de nieuwe bibliotheekwet stelt.

De Werkgroep Renkum Centrum heeft aangegeven dat het Europaplein een 'duidelijke nieuwe functie moet krijgen' en dat dit gebied zich goed leent voor 'functies in de sfeer van zorg, welzijn en cultuur'. Dit zorgt voor meer levendigheid en bedrijvigheid in dit deel van het centrum. De werkgroep adviseert om de huidige bibliotheek te handhaven in het centrum.

Onderwerp

Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging Renkum

Datum

5 november 2014

Kenmerk

132569

Pagina

2 van 7

Het college deelt deze opvatting. Het aantal winkels in de winkelcentra van dorpen zal de komende jaren afnemen. Belangrijkste oorzaak hiervan is dat steeds meer producten in webwinkels worden gekocht. Daarnaast zijn er nog maar weinig tekenen van economisch herstel en is het de vraag of op korte termijn de detailhandel weer kan profiteren van economische groei.

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de centra van Doorwerth en Renkum prioriteit krijgen omdat de dorpskernen aantrekkelijk moeten blijven. Een versterking van het centrum van Renkum is dan ook gewenst. Op verschillende manieren wordt daar op dit moment aan gewerkt. Het college wil aan die ontwikkeling waar mogelijk graag een bijdrage leveren.

De gemeente wil zoveel mogelijk winkels concentreren in de Dorpsstraat. Een gemeente kan deze verhuizingen echter niet afdwingen. Een gemeente kan over het algemeen ook niet voorzieningen dwingen om een locatie te huren aan het Europaplein. De invloed van de gemeente is wat dat betreft beperkt. De gemeente heeft wel invloed om de bibliotheek in het centrum van Renkum te houden. Hoe meer voorzieningen, winkels en andere publiekstrekkingen in of in de nabijheid van het centrum worden gevestigd, hoe meer deze elkaar versterken en zo zorgen voor een aantrekkelijk en levendiger centrum.

Met een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in het centrum behoudt Renkum een ontmoetingsplek en dit komt de aanloop en bedrijvigheid in het centrum ten goede. De bibliotheek heeft ongeveer 50.000 bezoeken per jaar. Indien de bieb wordt verplaatst naar het MFC ben je deze aanloop naar het centrum kwijt.

Daarom zijn wij van mening dat de huidige bibliotheekvoorziening aan het Europaplein behouden moet blijven. Het college streeft er naar meer maatschappelijke functies gevestigd te krijgen aan het Europaplein.

Kanttekeningen

Onder druk van eerder opgelegde bezuinigingen en op verzoek van schoolbesturen, kinderopvang en buitenschoolse opvang heeft de raad besloten een jeugdbibliotheek met afhaalpunt onder te brengen in het MFC. Met dit voorgestelde besluit komt een jeugdbibliotheek met afhaalpunt in het MFC te vervallen. Dit heeft consequenties voor het onderwijs in Renkum. De afstand voor de scholen tot de huidige bibliotheekvestiging in het centrum van Renkum wordt groter. Dit kan opgevangen worden met meer collectie op de scholen zelf. Tevens vervalt het multifunctioneel gebruik van de ruimten in het MFC v.w.b. de bibliotheeksamenwerking.

De realisatie van een jeugdbibliotheek met afhaalpunt in het MFC zou in financiële zin meer opleveren dan de benodigde € 80.000 bezuiniging. Deze extra besparing zou ingezet worden om de ambities voor meer educatieve functies zoals b.v. de bibliotheek op school mogelijk te maken. Het college wil deze ambities graag alsnog realiseren. Voor de jaren 2016-2019 moet een nieuw bibliotheekbeleidskader worden opgesteld. Dat gebeurt in 2015. Het college wil deze tijd gebruiken om te onderzoeken of de ingezette ambitie alsnog gerealiseerd kan worden. Uitgangspunt hierbij is wel dat dit dient te passen binnen de bestaande budgetten voor bibliotheekwerk, onderwijs (LEA) of WMO.

Onderwerp

Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging Renkum

Datum

5 november 2014

Kenmerk

132569

Pagina

3 van 7

Financiële gevolgen voor het MFC

Met het besluit van 29 januari jl. heeft u ingestemd met vestiging van een bibliotheek in het MFC 3B4. Bij de bouwplannen van het MFC 3b4 wordt voor de exploitatie uitgegaan van huisvesting van de bibliotheek in het MFC. Geen bibliotheek in het MFC leidt tot een afname van het aantal bezoekers/traffic, maar daarnaast ook tot een andere doorbelastingsystematiek van de vaste kosten. De investering en kapitaalslasten kunnen nog worden aangepast. Indicatief dient er rekening gehouden te worden met een exploitatienadeel van ongeveer € 10.000. Dit kan naar de mening van het college worden opgevangen binnen de exploitatie van het MFC.

Draagvlak

- Verondersteld mag worden dat een bibliotheek voor jeugd en volwassenen op draagvlak mag rekenen in de samenleving. Deze voorziening blijft hiermee namelijk voor iedereen toegankelijk.
- De werkgroep Renkum Centrum heeft in het opgestelde gebiedsontwikkelingsplan aangegeven veel waarde te hechten aan het behoud van een bibliotheek in het centrum van Renkum om zo het centrum te versterken.
- De klankbordgroep MFC3B4 wil de bibliotheek in het MFC houden.
- De directeur van de bibliotheek heeft aangegeven tevreden te zijn met het behoud van een volwaardige bibliotheek. Wel heeft de directeur een voorkeur voor de locatie MFC3B4, met name vanwege het multifunctionele gebruik en samenwerking binnen een kind gerelateerde voorziening.
- De basisschooldirecteuren in Renkum zijn in een eerder stadium geconsulteerd en hebben aangegeven de locatie MFC 3B4 als meest wenselijk te zien voor de vestiging van een jeugdbibliotheek, als locatie voor de fysieke collectie voor de methodiek Bibliotheek op school.

Aanpak/Uitvoering

Indien uw raad in december instemt met dit voorstel dan blijft de bibliotheek in de huidige vorm in het bestaande pand. In 2015 wordt vervolgens een nieuw beleidskader opgesteld voor de jaren 2016-2019 waarin wordt opgenomen hoe de bestaande ambities van de bibliotheek kunnen worden gerealiseerd. De beleidskader wordt eveneens aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Communicatie

Uw besluit zal aan alle betrokkenen worden gecommuniceerd.

Financiële consequenties

In onderstaand schema (op basis van de Najaarsnota 2014) is het beschikbare budget voor bibliotheekwerk weergegeven voor de komende vier jaar.

Onderwerp

Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging Renkum

Datum

5 november 2014

Kenmerk

132569

Pagina

4 van 7

Omschrijving	B2015	B2016	B2017	B2018
Begroting 2014 taakstelling #19	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000
Aframing begroting 2014 via motie	-80.000		0	0
Invulling taakstelling voorjaarsnota 2014	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Voorstel aframing najaarsnota 2014 *)		+ -80.000		
Taakstelling per oktober 2014	-20.000	-20.000	-100.000	-100.000
Lasten openbaar bibliotheekwerk	667.644	667.644	667.644	667.644
Meerjarig beschikbaar budget	647.644	647.644	567.644	567.644

*) Met het vaststellen van de najaarsnota 2014 is besloten om in kalenderjaar 2016 ook een bedrag van € 80.000 ten laste van de algemene middelen te brengen (waardoor de resterende taakstelling na autorisatie in 2016 € 20.000 wordt. Feitelijk wordt de invulling van de taakstelling dan met 1 jaar uitgesteld.

De kosten voor huidige bibliotheek in Renkum bedragen.

Een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging op de huidige locatie in het dorp Renkum			
Laster		Inkomsten	
Huisvestingslasten Europeplein	€ 92.710	Contributies	€ 59.770
collectie (volwassenen en jeugd)	€ 46.240		
personeelslasten openingsuren	€ 139.125		
uitleenproces / automatisering	€ 12.000		
Overige kosten	€ 4.340		
Totaal lasten	€ 294.415	Totaal inkomsten	€ 59.770
Benodigde subsidie			€ 234.645

Voor het behoud van een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in het centrum van Renkum vraagt het college aan de raad om de bezuiniging van € 80.000,- die de bibliotheek was opgelegd te laten vervallen en de financiële consequenties daarvan (€ 80.000 met ingang van 2017) mee te nemen in de Begroting 2016 en verder.

Bij het opstellen van het Nieuwe Bibliotheekbeleidskader 2016-2019 zullen de gemeentelijke ambities worden verwoord. Een uitgangspunt voor de uitvoering van het beleidskader is dat het dient te passen binnen de bestaande budgetten voor bibliotheekwerk, onderwijs of WMO. Dit beleidskader wordt in 2015 opgesteld.

Juridische consequenties

Dit voorstel heeft geen juridische consequenties voor de gemeente.

WMO-aspecten

Door een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in stand te houden met een collectie voor jeugd en voor volwassenen vervult de bibliotheek een preventieve rol binnen het Sociaal Domein. Met de aanwezigheid van een bibliotheek wordt de taal- en leesvaardigheid en daarmee de zelfredzaamheid van de inwoners bevorderd.

Duurzaamheid /Effect op vermindering regeldruk

Niet van toepassing.

Onderwerp

Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging Renkum

Datum

5 november 2014

Kenmerk

132569

Pagina

5 van 7

Alternatieven

Naast het voorliggende voorstel zijn er een tweetal alternatieven.

Alternatief 1: Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in MFC 3b4

Hier is uitgegaan van een volwaardige fysieke bibliotheekvestiging, met een collectie voor jeugd en volwassenen, in het MFC. Hierbij wordt uitgegaan van een optimale ruimtelijke samenwerking. De ruimte van de bibliotheek kan voor een groot deel gecombineerd worden met andere multifunctionele ruimtes van het gebouw. Het is een voordeel dat alle functies bij elkaar zitten. Afhankelijk van de afspraken met de exploitant of andere partners behoort een ruimere openstelling dan de huidige 27 uur tot de mogelijkheden.

De ontmoetingsfunctie wordt vanuit verschillende maatschappelijke groepen mogelijk. Belangrijke partners, zoals huidige kinderopvang en basisscholen, zijn in de directe nabijheid. Voor minder mobiele ouderen uit het centrum is er een bezorgservice aan huis. Deze wordt verzorgd door vrijwilligers zoals ook nu reeds bestaat.

De kind gerelateerde voorzieningen worden hiermee gecombineerd onder één dak. De aanvulling van een volwassenencollectie op de jeugdbibliotheek in het MFC heeft een gunstige invloed op de exploitatie van het hele MFC 3b4. Zowel voor de exploitatie van de bibliotheek als voor de exploitatie van het MFC stelt de gemeente geld beschikbaar.

Kosten alternatief 1 per 2017

Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging in MFC 3b4			
Lasten		Inkomsten	
Huisvestingslasten MFC 3b4	€ 71.000	Contributies	€ 47.816
collectie (volwassenen)	€ 17.000		
collectie (jeugdcollectie)	€ 23.000		
personeelslasten openingsuren MFC 3b4	€ 129.125		
uitleenproces /automatisering	€ 12.000		
Overige kosten	€ 8.000		
Totaal lasten	€ 260.125	Totaal inkomsten	€ 47.816
De benodigde subsidie uit budget bibliotheekwerk bij alternatief 1 is			€ 212.309

Alternatief 1 biedt voor het MFC3b4 meer traffic en daarmee aanverwante mogelijkheden. Uitgaande van ca. 80.000 bezoekers per jaar en een omzet van ca. 0,25 euro per bezoeker levert een voordeel op van ca. € 20.000; hiervan moeten eventuele kosten af. Een indicatief voordeel van € 10.000 mag haalbaar worden geacht. Bij instemming met het voorstel komen naast een exploitatietekort van € 10.000 i.v.m. de huisvestingslasten in het MFC 3B4 (zie kanttekening) ook deze inkomsten mogelijk niet ten goede van het MFC 3B4. (Hier staat tegenover dat de bezoekers van de bibliotheek in het centrum naar verwachting juist extra geld besteden bij winkels in het centrum).

Bij de exploitatie van het MFC3B4 is hier in financiële zin geen rekening mee gehouden, maar de aanwezigheid van de bieb als stimulerende factor is voor de exploitatie van het MFC wel steeds uitgangspunt geweest.

Onderwerp

Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging Renkum

Datum

5 november 2014

Kenmerk

132569

Pagina

6 van 7

Alternatief 2: jeugdbibliotheek plus afhaalpunt voor volwassenen in Renkum, op de nieuw te bouwen locatie MFC 3B4 (het door de raad vastgestelde model voor Ombuiging 19).

Dit alternatief is handhaven van het eerder door de raad genomen besluit MFC3B4. Daarmee komt een jeugdbibliotheek met afhaalpunt voor ouderen in het MFC 3B4.

De taakstelling van € 180.000 die de gemeente de bibliotheek heeft opgelegd in 2012 bleek niet alleen te behalen met het terugbrengen van huisvestingslasten, maar vergde ook een inspanningsverplichting van de bibliotheek om personele inzet/uren terug te brengen.

De gemeente heeft de bibliotheek gevraagd in te zetten op de methodiek Bibliotheek op school, met een jeugdbibliotheek in het MFC3B4 en de Poort van Doorwerth. Hiermee vermindert de bibliotheek de uren van medewerkers én wordt ingezet op inhoudelijke ondersteuning van het onderwijs, in plaats van inzet van menskracht voor het openhouden van vestigingen .

Bij dit alternatief kan de jeugd zelfstandig tijdens of na school én in schoolverband de jeugdbibliotheek bezoeken. De volwassenen kunnen gebruik maken van digitale bibliotheekdiensten, boeken afhalen bij het afhaalpunt in Renkum, of gebruik maken van de bibliotheekvestiging in Oosterbeek. Er kan gestuurd worden op synergie binnen de diverse samenwerkingsvormen. Eventueel kunnen educatieve activiteiten, zoals het internetcafé, op locatie in het centrum van Renkum verzorgd worden.

Kosten alternatief 2 per 2017

Situatie in Renkum, na invoering van de door de raad vastgesteld beleid met ingang van 2017 na oplevering MFC3B4, inclusief gerealiseerde taakstelling van € 100.000. Per januari 2014 is € 20.000 van deze financiële taakstelling gerealiseerd.

Jeugdcollectie met Afhaalpunt in MFC3b4			
Lasten		Inkomsten	
Huisvestingslasten MFC 3b4	€ 41.000	Contributies	€ 12.000
collectie (jeugdcollectie)	€ 23.000		
personeelslasten openingsuren MFC 3b4	€ 22.000		
uitleenproces /automatisering MFC 3b4	€ 9.600		
Overige kosten MFC 3b4	€ 6.000		
Totaal lasten	€ 101.600	Totaal inkomsten	€ 12.000
De benodigde subsidie uit budget bibliotheekwerk bij het uitgangspunt bibliotheek op school in MFC 3b4 is:			€ 89.600
Op basis van deze berekening kan de taakstelling van € 20.000 voor 2013 t.b.v. Ombuiging 19 worden beheerd.			

Onderwerp

Volwaardige fysieke bibliotheekvestiging Renkum

Datum

Kenmerk

Pagina

5 november 2014

132569

7 van 7